



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی



۲۰۲۴ / ۱۰ / ۱۹

پښتو ژباړه: رحمت آریا

د پادشاه میلیندا

پوښتنې

۷۷ برخه

[د ځانوژني په هکله]

دیارلسم: [۱۹۵] بناغلی ناگه سینا! هغه مبارک ویلي دي چې: "ای بهیکوگانو! هغه څوک ورور نه شي کېدی چې ځانوژنه وکړي. هر هغه څوک چې ځانوژني ته لاس اچوي باید له قانون سره سم ورسره چلند وشي.^۱" او له بل پلوه تاسو «د قانون غړي» وایاست: "په هرې هغې موضوع باندې چې هغه مبارک خپلو مردانو ته تدریس ورکاوه نو د ډېرو بېلابېلو بېلگو په راوړلو به ئې تل د زېږون، زړښت، ناروغی او مرگ په هکله تدریس ورکاوه. او هر هغه چا چې پر زړښت، ناروغی او مرگ تغلب ترلاسه کاوه نو ده به ئې تر حده ډېر ستاینه کوله.^۲" اوس نو پوښتنه دا چې که هغه مبارک ځانوژنه منعه کړي وي نو ستاسو خبرې باید غلطې وي خو که ستاسو صحیح وي نو د ځانوژني ممناعت باید غلط وي. دا هم د یوې استوې ستونزې په شان ده چې د حل لپاره ئې ستاسو مخې ته ردم.

څوارلسم: گرانه پاچا! د هغه مبارک د قاعدې نقل قول چې تاسو راواخیست او په همدې هکله مو چې زموږ خبره چې را واواخیستله دواړه ئې صحیح دي او حقیقت لري. او ددې لپاره یو دلیل دی، داسې یو دلیل چې هغه مبارک «د ژوند له منځه وړل» منعه کړي او هم «په بلې معنی ئې» مور ورته لمسولي یو.

دا کوم دلیل دی ناگه سینا؟

1 - په تحت اللفظي معنی "نه دا چې ځان لاندې واچوي" خو زما په گومان په دې معنی ده "چې څوک دې د کوم گړنگ له ډبرې یا پرښې ځان لاندې واچوي" او ظاهراً همدا معنی ورڅخه اخیستل کېږي، په ځانگړې توگه په اخځ کې د راغلو وییکو معنی ته په کتنې همدا معنی ورڅخه تر لاسه کېږي او د دریمې پارا گیکا د پینځم څپرکي په دیارلسمې پاڼې کې په سوتا وپېهانکه کې راغلی نقل قول همدا معنی لري- لیکوال

2 - بیا هم دلته د همدغه نقل قول سرچینه څرگنده نه ده چې له کوم ځایه اخیستل شوی دی - لیکوال

د پاڼو شمیره: له 1 تر 8

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

گرانه پاچا! بنه انسان هغه وي چې په استقامت کې د کمال تر حده رسېدلی وي، استقامت یوه انسان³ ته د درملو په شان دی، داسې درمل لکه چې د شرارت په زهر وکړي ورته نوشدارو وي، داسې یو انسان، چې د شرارت د تصرف په دورو او ککړتیاوو کې پرتو نورو انسانانو ته د اوبو په شان دی، دی نورو انسانانو ته د عدل او نېکۍ په تر لاسه کولو کې د غمیو د خزانې په شان دی، دی د یوه مانو په شان دی چې نور انسان د څلورو سیلابي بهیرونو «د شهوت، فردیت یا ځانغوښتنې، توهم او جهل»⁴ له منځه د ژغور تر ساحله رسوي، دی لکه د یوه کاروان د څاروان په شان دی چې کاروان د بیا زېږون د ډبرینې دښتې له منځه تر سرمنزله رسوي، دی د یوې ستړې بارانې وریځې په شان دی چې د نورو انسانانو زړونه د رضاء او اقتناع په باران ډکوي، دی نورو انسانانو ته د یوه ښوونکي په شان دی چې د ټولو ښېگڼو په لارو کې ئې روزي، دی نورو انسانانو ته د یوه بنه لارښود په شان دی چې د صلحې لاره ورته ورنښيي. دا د همداسې یوه بنه انسان له پلوه ول چې د ښېگڼې اوصاف ئې زښت ډېر، بېلا بېل او بې شمېره دي، [۱۹۶] گرانه پاچا ټولو موجوداتو ته د هغه د بشپړې خیر ښېگڼې او گټې رسونې په پار نه شوای کېدای چې د ښو شیانو د خزانو دوني سترکان دې د هغه مبارک له استرحامه پرته ټولو موجوداتو ته ورسېږي نو امر ئې کړی چې: "ای بهیکوگانو! هغه څوک چې ځانوژنه کوي هغه زموږ ورور نه دی. هر هغه څوک چې ځانوژنه کوي نو له قانون سره سم دې ورسره چلند وشي." د همدې دلیل پر بنسټ ول چې هغه مبارک «خان حلالونه» منعه کړه. گرانه پاچا، کله چې د فصاحت او بلاغت استاد، مشر کوماره کسپه⁵، پایاسي راگنڼه⁶ ته بله نړۍ شرحه کوله نو ویل ئې دي چې: "تر هغو چې سمنه گان او برهمنان د ژوند استقامت ولري او د شخصیت ښکلا خپل شتون ته دوام ورکوي. هر څو چې دا وخت اوږد وي. په دې شرط چې دوی ځانونه د پرگنو سترو ډلو ته د هغوی د گټو او خوښیو لپاره، د رب النوعو او انسانانو د گټو، خیر او سعادت ته په اعمالو کې ژمن وېولي."

پینځلسم: دا کوم دلیل دی چې هغه مبارک مور «ژوندانه ته د پای ورکولو لپاره» لمسولي یو؟ گرانه پاچا! زېږون له سره تر پایه درد دی، همداسې زږښت، ناروغي او مرگ هم یو درد دی. هماغسې چې غم خوږمن او رېږونکی دی

3 - ستانم Sattānam چې ارباب الانواع هم په ځان کې رانغاړي. لیکوال

4 - څلور اوگهاگان The four oghas؛ د آسوه گانو Āsavas په نامه هم یادېږي، اوگه د عینیت او آسوه گه د ذهني حالت لپاره کارول کېږي. لیکوال

5 - Elder Kumāra Kassapa: ددغه کوماره کسپه نوم د لومړۍ انګوتري د څوارلسم څپرکي په درېمې پاڼې کې راغلی دی او ویل شوي چې دی د لومړیو مریدانو په منځ کې له لور فصاحت او بلاغت برخمن وو. دده یو بل وروکی طغیان د تیرا گاتها Therā Gāthā په ۲۰۱ او ۲۰۲ شعرونو کې ویل شوی دی. "دا بوداگان او د هغوی دکتورین دي! دا زموږ د اولی الامر لاسته راوړنې دي! چې له مخې ئې ښایي یو مرید حقیقت ومومي. د پېرېو پېرېو په اوږدو کې ځانغوښتنه په ځانغوښتنې پسې راغلي ده. اوس یوازي یو پاتې دی. د (هوښ او جسمیت) دغه ټولګه (چې یو ځل بیا فردانیت جوړوي) وروستی پای دی، د زېږون او مړینې راتلونکی او د اوسمهال پای. ما ته به بل زېږون نه وي." خو پوښتنه دا ده چې آیا دا اشعار له بودايي سایکلوزی څخه کوم اغفال یا تېښته ده یا نه؛ مور ته به گرانه څه چې ان ناشوني به وي چې د پالي متن اصلي پیاوړي بڼه په انګریزي کې په هماغه ډول بیا جوړه کړو. فردانیت یا سکایه (Sakkāya) کې د یوه موجود د جلا انفرادیت شرط دی. لیکوال

6 - Pāyāsi the Rāgnanya: دا په سانسکریت کې پایاسي راجنا ویل شوی او په ۲۳ سوتا کې د مشکوکه شهزادګي او مانک تر منځ په یوې مرکي کې راغلی نوم دی. ژباړونکی

هماغسي ساندي، درد، ناورين او نهيلي توب ربرونكي دي. له بي خوندي سره ملگرتيا په خپله خورمنه او له خوښيو څخه بيلتون دي.⁷ د مور، پلار، ورور يا خور، زوی، ميرمني او هر خپلوان مړينه خورمنه ده. د يو چا د کور وړانښدل، له کړاو په ناروغي، د شتمني له لاسه ورکول، د بنه والي او خير کمېدل يا زوال او د بصيرت له لاسه ورکول له درد او کړاو ډک دي. د سلاطينو له پلوه را پارېدله وېره، د غلو يا ميرځمنو، يا بنځو، يا اور يا د سيلاب يا د څپو د مد و جزر يا د زلزي يا د تمساح يا ناكي وېره خورمنه ده. پر ځان يا بل چا باندي د پر گټلو وېره خورمنه ده، د سزا وېره او د بدمرغي وېره خورمنه ده. د ملگرو په منځ او حضور کې د شرم وېره خورمنه ده؛ د يو چا د ژوند له بڼي او طرز څخه وېره او د مرگ وړاند وينا خورمنه ده. [۱۹۷] (د جنايتکارانو شکنجه) خورمنه ده، چې په متروکو وهل کېږي، په سوتيو وهل کېږي، يا په دوه سرو اوسپينو ميلو وهل کېږي، يا د چا لاس، پښه، يا دواړه لاس او پښه، يا غوړ يا پزه يا پزه او غوړ دواړه پرې کېږي. (د ځاننيونو شکنجه کول) خورمن کار دی - لکه يو ځان چې معروض د اوماچک په لوبني وي (يعنی دا چې سره او خوټېدلي اوماچک يا کيچري د بندي د کوپړي پر سر پر هغه ځای باندي اچول کېږي چې د کوپړي هډوکي ورڅخه ايستل کېږي)⁸ يا په چاودلي تاج⁹ شکنجه (يعنی دا چې د بندي د بدن پوستکي په صيقل شوي پوست اوږي) يا د رهو¹⁰ په خولي کې¹¹ شکنجه (يعنی د يوه بندي خوله په اوسپينو ستو خلاصه ساتل کېږي او بيا په خولي کې تيل اچول کېږي او ورپسې د اور په بلندي لمبي فتيله وړدنه کېږي) - يا د بلنده اور اميل¹² يا په لاس کې لاسي سهليت¹³ (مشعل) (په دې معنی چې د بندي له ټول بدن څخه يو ژوندي بلنده سهليت جوړوي، يا ئې د يوه لاس له بازو څخه، او يا ئې د ځان پر کاليو تيل ورشيني او اور وړ اچوي) - يا د مار په شان لوڅول¹⁴ (يعنی دا چې د بندي ځان له سره نيولي تر کونانيو پورې له پوسته کېږي او پوستکي ئې ايستل کېږي چې په دې ډول ئې د ځان پوستکي په وړونو رالوېږي) يا د ونې د پوستکي جامي¹⁵ (يعنی دا چې د بندي د بدن پوستکي له غاړې لاندي نيولي همداسې کښته پورې ايستل کېږي او د بدن د پوستکي هر څوني ټوټې چې ايستل کېږي بيا نو د بندي په ويشتانو پورې ځړول کېږي او په دې ډول تر مخ ئې د خپل پوستکي يو حجاب جوړېږي) - يا ټکي ټکي واله هوس¹⁶ (په دې معنی چې د بندي زنگونه او مروندونه دواړه له يو بل سره تړل کېږي او اړ ايستل کېږي

7 - دا د بوديست سوتا په ۱۴۸ پاڼي کې د عدل د سلطنت د بنسټ د نامتو وراشي يوه برخه ده : Foundation of the Kingdom of Righteousness' (in ' Buddhist Suttas/ p. 148). ليکوال

8 - Bilaṅga-thālikam

9 - Chank Crown - Saṅkha-mundikam.

10 - Rahu په هندوييزم کې يو شمېر خدايگوتي دي چې د ماديت او ځواک او گناه په لټي کې دي او رهو يو له همدغو دي. ددوی په باور رهو هغه خدايگوتي دي چې د لنډ وخت لپاره ئې لمر له ستوني تېر کړی او لمر نيول ئې رامنځته کړی دی. ژباړونکی

11 - Rāhu-mukham.

12 - Fire Garland - Goti-mālakam.

13 - Hand Torch- Hattha-paggotikam.

14 - Eraka-vattikam.

15 - the Bark Dress - Kīraka-vāsikam.

16 - Spotted Antelope- Eneyyakam.

د پاڼو شمېره: له 3 تر 8

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکني د ليکنيزي بڼي پاڼوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له رايرلو مخکې په خپر و لولئ

چې پر اوسپنين غاب سوت موبت کينسپني او تر غاب لاندې اور بل کړي) - يا د غوښې چنگکونه¹⁷ (يعنې دا چې د بندي ټول خان له اوسپنينو چنگکونو څرول کېږي) - يا پيسې جوړول¹⁸ (په دې معنی چې د بندي د ټول خان له هرې برخې څخه د پيسې په اندازې يوه يوه ټوټه غوښته پری کېږي) - د مالگويي چاودې¹⁹ (په دې معنی چې لومړی د بندي ټول خان د چارې په څوکې سوری سوری کېږي ورپسې مالگه او سوځنده اوبلن توکي په ټولو ټپونو کې دننه کېږي) - يا سيخ تاو²⁰ (په دې معنی چې بندي ميخ غوندي په ځمکې کې بنخېږي او د غوړونو له نرميو څخه ئې اوسپنين سيخان تېرېږي او په پښو تاوول کېږي) - يا د بوسو څوکي²¹ (يعنی دا چې بندي دومره په سوتيو وهل کېږي چې هډونه ئې ماتېږي او له بدن څخه ئې بوس جوړېږي) - او يا په خوټول شويو غوريو باندې د بندي د خان غوړول، او يا دا چې بندي وريو سپيانو ته اچوي چې وئې خوري، او يا په سيخانو باندې ژوندی سوری سوری کول او يا سر پرې کول. گرانه پاچا! دا څو استوي او بېلا بېل دردونه دي چې د زېږون او بيا زېږون څرخاو ئې په خان زغمي. گرانه پاچا! دا کت مټ د هماغو اوبو په شان ده چې له باراني ورېځو څخه د هماليا د غرونو د خوړونو پر سر ورېږي، د خوړونو د اوبو بهير د گنگا تر سينده پورې د پښو، گټونو، سترو دېرو، کابو او شگو، گردابونو، څرخاونو، ستوغو، چابکو²² سرخوړو ځايونو، د ونو د بيخ له کونډو او څانگو او نورو خنډونو تېرېږي او ځانته لاره پرانيږي. نو په همدا ډول هر بل موجود هم د زېږون او بيا زېږون د متکرري کړۍ په منگولو کې ښکېل دی او په دې سره څو استوي بېلابېل دردونه گالي. هماغومره چې د زېږون متکرره کړۍ خوږمنه ده په هماغه اندازه ددې کړۍ پای خوندور دی. او دغه نقل هم د پای گټې ته نغوته کوي، گرانه پاچا په همدې کړۍ کې د شته مصيبت له کبله ول چې هغه مبارک مور له زېږون، زړښت، ناروغۍ او مرگ څخه ور هاغه خوا او وړاندې د بيا زېږون د پرله پسې لړۍ د وروستي پای

17 - Balisa-mamsikam (so the Sinhalese, Mr. Trenckner reads Balisa).

18 - Kahâpanakam.

19 - Khârâpatikkhakam.

20 - Paligha-parivattikam

21 - Palâla-pîthakam : ما ددغو ښکليو نومونو په هکله د هینه تي کمبوري د ژباړې پل په ۲۶۰ او ۲۶۱ پاڼو کې اخیستی دی چې د لويديځ له دود سره په سمه سمون خوري. شک نه شته چې يو شمېر هندي سلاطين له حده وتلي تير غمال او ظالم ول. خو دا گومان بايد ونه کړو چې دا نومونه دي مور ته د نامتو سزاگانو او شکنجو بشپړ نوملړ راکړي. دا يوازې د تخنيکي مصطلحاتو يوه بله ده چې له مخې ئې د شکنجو ډولونه ځانگړی کېږي. او ډېريو خلکو ته ددغو شکنجو نومونه څرگند نه ول، دا نومونه يوازې هغو خلکو ته روښانه ول چې د شکنجې ورکولو په چارو کې ښکېل ول. (زموږ ددې متن ليکوال د شکنجو دا نومونه د پېته که گانو د پالي د متن له مخې اخیستي دي) ددغو شکنجو د نومونو ټول نوملړ بوداگهوسه په خپل تفسير کې شرحه کړي دي چې ددويمې انگوټرې په لومړي څپرکي Anguttara II, 1, 1 باندې منورته پوراني Manoratha Pûranî نومېږي او ډاکټر موريس Dr. Morris په ۱۸۸۴ز کال کې د پالي متنونو د ټولني لپاره د خپلې انگوټرې پر لومړي چاپ باندې په ۱۱۳ او ۱۱۴ پاڼو کې ايډيټ کړی دی. خو بودهاگوسه په څو ځايونو کې داسې شرحه وکوي چې شرحه ئې د هینه تي کمبوري له شرحې سره توپير مومي؛ په نوملړ کې څه دباندې نيمايي نومونه متبادلي معنی گانې لري چې د هغو له لومړنيو نومونو سره تر ډېره په تناقض کې دي. له دې کبله ويلی شو چې د شکنجو د ډولونو نومونه لرغوني سرچينه لري (ښايي ۴۰۰ - ۵۰۰ م. ز) او په ډاډ ويلی شو چې په پينځمې زېږدېزې پېړۍ کې د پوهېدنې وړ مصطلحات نه ول؛ او ښايي زموږ ليکوال ته هم د پوهېدا وړ نه ول - ليکوال

22 - Ūmika-vañka-kadika. I don't pretend to understand this last word. Dr. Morris, at p. 92 of the 'Pâli Text Society's Journal' for 1884, suggests velika. Perhaps it was simply adika after all, with or without *m* euphonic

د پاڼو شمېره: له 4 تر 8

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ

تحقق موندلو ته وهڅولو. په همدې مفهوم ول چې گرانه پاچا چې هغه مبارک مور (ژوند ته د پای ورکولو په لارې کې وهڅولو.

دېر بڼه ناگه سینا! زما له پلوه وړاندې شوي معما مو (د خپلو بڼو وړاندې کړو) دلایلو پر بنسټ حل کړه. له دې کبله ده تاسو چې څه وویل زه ئې منم.

[په دې سره د خانوژني ستونزه پای مومي]

[له مینې ډکه لېوالتیا]

شپار لسم : ښاغلی ناگه سینا! هغه مبارک ویلي چې : " ای وروڼو! کېدی شي له دغو یولسو لارو د گټو توقع وکړئ : تمرین ئې کړئ، خپل عادت ئې وگرځوئ، همدغه لارې د یو بل په منځ کې پراخې کړئ، د خپل پرمختگ د وسایلو په توگې ئې وکاروئ، د خپل چلند د بنسټ لپاره ئې وکاروئ، تعقیب ئې کړئ، را ټول ئې کړئ، د زړه د نړۍ د ژغور او خلاصون تر لور او دنگو څوکو ئې راپورته کړئ، د (نورو ټولو موجوداتو پر وړاندې)²³ د مینې لور احساس راپورته کړئ. او دا یولس گټې کومې دي؟ هغه څوک چې په صلحي او سلم کې بېدېږي او صلحي او سلم کې راوینسپېري. هغه څوک چې په گناه ککړ خوبونه نه ویني. هغه څوک چې له انسانانو سره مینه کوي او هم له هغو موجوداتو سره مینه ساتي چې انسانان نه دي²⁴. ارباب الانواع ئې وڅاري. نه اور، نه زهر او نه توره ورباندې کار کوي چې ده ته تاوان ورسوي. دېر ژر او په آسانی سوکالي او آرامي تر لاسه کوي. د څېرې مظاهر ئې مسکوته او آرام وي. کله چې له مرگ سره مخامخ کېږي، له مرگه دې وېره ونه لري، او د (ارهټوب) تر عالي حالت پورې دې زورونه ونه وهي او بیا دې ډاډه اوسي چې د برهما په نړۍ کې بیا زېږون مومي.²⁵ خو له بلې خوا تاسو «د قانون غړي» وایاست:

²³ - دا هم له لومړیو لغاتو پرته د هماغو وییکو لړۍ ده چې د سترگ مرگ په کتاب کې په ایډهي – پاداگانو کې Iddhi-pâdas in the Book of the Great Decease, III, 3 (p. 40 of vol. xi of the S. B. E.) کې راغلي دي. (د ټولو موجوداتو پر وړاندې) کلمات په متن کې دننه نه شته خو معنی او کارول شوي مصطلحات ئې همدا معنی بڼندي چې دا مینه یوازي له انسانانو سره نه ده، خو که د (ټولو موجوداتو پر وړاندې) کلمات مو نه ول راوړي نو ژباړه ئې دلته بې مفهومه کېدله – لیکوال

²⁴ - امانوسا amanussâ : دا په دې معنی ده چې دوی ارباب الانواع نه بلکه د ځمکې پرمخ نور ژوندي موجودات دي لکه نیادان (naiads) د یوناني میتالوژیو پر بنسټ (د طبیعت، لکه گلان او ونو یو ډول، غیر مرئي پرېنتي دي – ژباړونکی)، دریادان (dryads) د یوناني میتالوژیو له مخې د نښتر د ونې یو ډول غیر مرئي پرېنته ده – ژباړونکی)، ښاپېرۍ او نور داسې. هماغسې چې لاندې په IV, 4, 41 کې یو ځل بیا ښودل شوي امانوسا د دیوه تا devatâ مخالفین دي چې همدلته په راتلونکي قضیې کې ئې یادونه شوې ده. په لرغونو زرو متونونو کې دیوه دتا په ډلې کې امانوسا یو ځای راغلي دي. لیکوال

²⁵- From the Aṅguttara Nikāya, Ekādasā Nipāta; quoted in full, with the context, in the Introductory Story to the 169th Gāṭaka (vol. ii, pp. 60, 61 of Professor Fausböll's edition).

د پاڼو شمېره: له 5 تر 8

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

" چې شهزاده سامه²⁶ په زړه کې د ټولو موجوداتو لپاره د لېوالتيا مينه کرلې وه او د مينې په همدې کښت کې ئې ژوند کاوه (نو د همدې مينې پر بنسټ ول کله چې) په ځنگل کې تېرېده نو د هوسيو يوه رمه به ورپسې روانه وه نو يوه ورځ د پاچا پيلياکله²⁷ په لاس په زهرجن غېشي وويشتل شو او ځای پر ځای بې هوښه ولوېد²⁸". اوس نو گرانه ناگه سينا که د هغه مبارک له خولي نقل قول چې ما ياد کړ صحيح وي بيا نو ستاسو خبره او ادعا بايد غلطه وي. خو که د شهزاده سامه قصه رښتيا وي بيا نو دا خبره غلطه ده چې نه اور، نه زهر او نه توره پر هغه چا کار کوي او نه تاوان ور رسوي چې په زړه کې د ټولو موجوداتو لپاره مينه پالي او د زړه په پټي کې ورته د مينې تخم کړي. دا هم داسې يوه دوه استوي، پېچلې، نازکه، ژوره ستونزه ده چې حل کول ئې ښايي وکولى شي ان د اخلاقياتو د زښتو زيرک فکرو کسانو له وجوده خولې راوباسي. اوس همدا ستونزه ستاسو مخې ته ردم. دا لويه غوټه پرانيزه²⁹. د سوبمن د هغو زمانو د هيلو د تر سره کېدلو پر لارې باندې رونا واچوي³⁰ چې له مور وروسته به ژوند وکړي³¹.

گرانه پاچا! دغه نقل قول چې تاسو راواخيست، هغه مبارک ويلی دی. او شهزاده سامه چې د مينې په کښت کې ئې ژوند کاوه او د هوسيو يوه رمه ورپسې روانه وه او کله چې د همدې کښت په ځنگل کې روان وو نو د پاچا پيلياکله په لاس په زهرجن غېشي وويشتل او بې هوښه پر ځمکه راپړوت. خو ددې خبرې لپاره دليل شته. [۱۹۹] او دا دليل کوم دی؟ په ساده ژبه که وويل شي دغه فضاييل (ستاسو په را اخيستل شوي نقل قول کې چې د مينې ليوالتيا او عادت دی) هغه فضاييل دي چې د مينه کوونکي په شخصيت کې نه بلکه د مينې حقيقي حضور د هغه د زړه³² په تل کې پروت دی چې غږ ئې له هماغه تل څخه راپورته کېږي. کله چې شهزاده سامه د اوبو د لوبني په اوبو کې لاس واهه نو په دې شېبې کې دی د رښتوني مينې له حقيقي احساس څخه په غفلت کې وښوييد. گرانه پاچا! يو څوک بايد يوه شېبه هم له رښتوني مينې غافله نه وي که غافله نه وي نو نه اور، نه زهر او نه توره ورباندې کار کوي. که هر څوک ورته کابو کښېني چې ده ته تاوان ورسوي، نو دی به په سترگو ونه وينی او نه به ورته دا شېبه په لاس ورشي چې ده ته دې تاوان ورسوي. گرانه پاچا! دا فضاييل ميراثي نه دي دا فضاييل د رښتوني مينې حقيقي حضور دی چې شرنګ ئې د مين د زړه له تله راپورته کېږي.

26 - Sâma the Prince

27 - Piliyakkha the king

28 - بناغلی ترنکر Mr. Trenckner دې ته نغوته کوي چې دا کيسه په ۵۴۰ گاتکي کې ويل شوي ده ليکوال

29 - See p. 105 of the text.

30 - Kakkhum dehi. So also p. 95 of the text.

31 - Nibbâhana; not in Childers, but see p. 119 of the text.

32 - بهاننا. Bhânanâ په معنی کې تقريباً د کښت په معنی ده. حقيقي معنی ئې د احساس حضور په ځانگړي ډول اخلاقي حالت دی چې وکرل شي (په دې قضیې کې مينه ده). همدا وييکی می يو بل چېرې د فکري عبادت په ډول ژباړلی دی: خو دا وييکی مور ته د اخلاقي دکتورينو په شان او عملي کول ئې دواړه راڅرگند نه دي مور ورته داسې معادل لغت نه لرو چې د پالي د ژبې دلالت ورباندې دقیقاً راڅرگند کړو. - ليکوال

گرانه پاچا داسې وانگېرئ چې يو څوک دې د مافوق الطبيعه ځواک جرړه چې له سترگو پناه ده په لاس کې ونيسي؛ او په دې سره تر هغو چې دا جرړه ددغه سړي په لاس کې شته بل هېڅ عادي انسان ئې د ليدنگ وسعه نه لري. اوس نو خبره په دې کې ده چې د پناه کېدلو فضيلت په دغه سړي کې نه دی. دا فضيلت بايد په جرړې کې وي، داسې يو فضيلت چې که يو شی په خپله د جرړې په کرښې پروت وي نو د عادي اخلاقياتو پالونکې سړی ئې له شتون سره سره بيا هم په سترگو نه شي ليدلی. نو گرانه پاچا! د فضيلت ذات هم همداسې دی چې يو څوک ئې حضور يوازې دداسې يوې مينې په حضور سره محسوسولی شي چې دا مينه دده د زړه له تله وي او د زړه په سترگو ئې وويني.

يا دا د هماغه يوه سړي [۲۰۰] قصې ته ورته ده چې يوې زېښې لويې سمځې ته ننوت، دا سمځه په پياوړي ډول جوړه شوې وه. دا داسې سمځه وه چې که هر څوڼي توپاني باران شوی وای خو دی ئې نه شو لمدولی. د نه لمدېدلو د فضيلت ذات په دغه سړي کې نه دی. دا فضيلت بايد په خپله همدې سمځې کې وي چې دوني ستر او لوی باران دې دا توان ونه لري چې دده ځان دې لوند کړي. نو گرانه پاچا د فضيلت ذات د مينې په هغه حضور کې پروت دی چې دا سړی ئې د زړه³³ په تل کې لري.

33 - دا له موضوع تېښته او مباحکه نه ده. پخوانيو لرغونو بودايانو د باندني چاپېريال پر شیانو باندې د مينې په ځواک گروهه درلودله. د هغه مهال په بودايانو کې تر ټولو بنسټ پېژندل شوي حالات هماغه ول چې د همداسې يوه ځواک استازيتوب دې څوک وکولی شي او عملي ئې کړي او دا حالات پر نورو موجوداتو باندې د مينې د ځواک لرل ول او له دې لارې ئې کولی شول د هغوی پر اعمال باندې ولکه او ځواک ولري. يوه بېلگه ئې د بودا پر ضد د ديوه دتا زنده او سړي وژونکې هاتي نالاگيري Nâlâgiri دی چې په (Kullavagga VII, 3, n, 12) کې ياد شوی دی، دلته ويل شوي چې گاتما د خپلې مينې ځواک د ديوه دتا فيل ته وربښکاره کړ، گاتما ته فيل يوازې ددې لپاره ورغی چې ورته سلام وکړي، او فيل ته ئې اجازه ورکړه چې ده ته يوازې يو ټکان ورکړي او تاوان ور ونه رسوي. او کله چې بودا بهارت ته لاړ نو پينځه تنه مريدان دده حضور ته په دې موخې راغلل چې ده ته خپل درناوی وړاندې کړي، بودا هم ددوی په شان بېرته په ځواب کې " خپل احساس په خپل مينې " متمرکز کړ او په دې سره ئې په جنت او د ځمکې پر مخ ټولو موجوداتو ته خپله مينه په عام ډول ولېږدوله" او خپله مينه ئې " په ځانگړي ډول دوی ته نيغه ولېږله". ورپسې " ئې د خپلې مينې احساس د هغوی زړونو ته ولېږه. او دی ددوی زړونو ته نېږدې او لا نېږدې شو، دا مينه دوني ژوره شوه چې نوره ددوی له زړونو نه شواي وتلی، دوی له خپلو ځايونو پورته شول، ده ته د درنښت په پار په ملاکاره او په سجدو شول، دا مينه دوني هر اړخ ته پراخه شوه چې په حضور او غياب کې دده درنښت پالل کېده. (د بودا داستانونه لومړی ټوک ۱۱۲ پاڼه)

او کله چې بودا غوښتل "ملياني (مليان يا مليان کلن په هندي پنجاب کې له امرسته ۱۰۲ كيلومتره لېږي د يوه کلي نوم دی - ژباړونکې) روگا Roga the Mallian دين ته را واپروي نو ويل شوي چې بودا په خپل هماغه ځوی او عادت لومړی د خپلې مينې د ځواک په احساس پر روگا باندې خپله اغېزه وښودله. او " روگا " د هغه مبارک د مينې د احساس تر اغېز لاندې راغی. کتب مټ لکه يو سخوندور چې په خپلې مور پسې ځي - روگا هم کور په کور په هغه مبارک پسې گرځېده. (شپږمه مهاوگه څلورم څپرکی شپږ دېرشمه پاڼه)

د پاڼو شمېره: له 7 تر 8

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ

گرانې ناگه سینا! د مینې حضور زبنت ډېر حیرتناکه او عبرتناکه او زبنته ډېر عجیبه دی چې له ذهنه د هر ډول شرارت په شرنه کې خونې پیاوړی ځواک لري³⁴.

هو! د مینې ممارست په دواړو، ټولو بنو (موجوداتو) او شریرو هغو کې، د حمیده شرطونو زېږنده ده. د مینې دا ممارست ټولو موجوداتو ته که د هر ډول وي، یعنی هغوی چې د ادراک الوجود یا هوښیاري هستی³⁵ مرییان دي زبنت ډېر گټور دی او له همدې کبله ده چې دوی ټول باید په خپلو زرونو کې د داسې مینې د تخمونو د کرلو هڅه وکړي.

[په دې سره د مینې د ځواک ستونزې پای مومي]

نور بیا

[دیوه دتا]

یادونه: قدرمنو لوستونکو! دا هم د بناغلی رحمت آریا د آرشیف: لینک

او کله چې بهیکوگانو بودا ته وویل چې یو دیني ورور د یوه مار د چپچپې له کبله وژل شوی، په پینځمې گولا وگې کې په شپږمې پانې کې (دده له خولې ویل شوي چې: " دغه ورور خپله مینه پرېښودله چې د څلور ډولو فلکي سلطنتي مارانو له زرونو تېره شي. که ده داسې کړي وای نو دی به د مار په چپچلو نه وای وژل شوی. " او بیا ویل شوي چې بودا د مارانو په هکله د څلور اشعارو «منترونو – ژ» د ویلو لارښوونه او سفارش ورکړ (په پورتنی اخځ کې ذکر شوي دي) چې دا اشعار د مار چپچلو د اودم او له مار څخه د ځان ساتلو لپاره دي. دا داستان له خپل ټاکلي حده ډېر وړاندې ځي خو داسې بېلگه نه وړاندې کوي چې په هغې کې دې څوک په بریالیتوب له مار څخه خوندي وتلی وي. ما ته د پالي په پېته که گانو کې هېڅ داسې قضیه نه ده په سترگو شوي چې په هغو کې دې دداسې مینې له حضوره خبر وکړي چې پر بنسټ نې څوک له اور، زهر او تورې څخه خوندي وساتي.

دا د یادوني وړ ده چې سیمهالي متن (له ۲۶۵ تر ۲۷۱) پورې شپږ پانې زیاتې اچوي چې په پالي متن کې نه شته. زما په گومان سیمهالي متن د گاتکه د کتاب له مخې د شهزاده سامه د داستان په شان، قصې او روایات وايي – لیکوال

34 - دا له پورته ویل شویو خبرو څخه تر یوې کچې توپیر لري – لیکوال

35 - په وینه- بدهاو سېسم Ye viñña-baddhā, sabbesam چې سیمهالي متن نې " بنه او شریر کسان" تفسیروي او وینه پرتي وده viññāna. prati wūda نې ژباړي. خو زه د بناغلي ترنکنر Mr. Trenckner تاکید غوره گڼم. لیکوال

د پانو شمېره: له 8 تر 8

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پاروالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په څیر و لولئ